

Lehdistötiedote

Luxemburg, 2. helmikuuta 2023

Tarkastajat pohtivat, onko koheesiopolitiikka hyvä kriisinhallintaväline

- o *EU lisäsi joustoja tuodakseen saataville vielä käyttämättä olleita koheesiovaroja*
- o *Koheesiopolitiikan rahoitukseen myönnettiin 50,4 miljardin euron lisäosa*
- o *Koheesiopolitiikan käyttö kriisinhallintavälineenä voi vaikuttaa toimintapolitiikan ensisijaiseen strategiseen tavoitteeseen*

EU mukautti ripeästi sääntöjään siinä tarkoituksessa, että jäsenvaltiot pystyisivät käyttämään koheesiopolitiikan varoja aiempaa joustavammin koronapandemian vastatoimena. EU tarjosi käytettäväksi myös huomattavan määrän uusia varoja lisäinvestointien rahoittamiseen. Nämä toimenpiteet kuitenkin lisäsivät myös painetta käyttää EU-varat nopeasti ja hyvin, todetaan Euroopan tilintarkastustuomioistuimen uudessa kertomuksessa. Koheesiopolitiikan toistuva käyttö kriisinhallintavälineenä voi myös erkaannuttaa toimintapolitiikkaa sen ensisijaisesta strategisesta tavoitteesta eli alueiden välisten kehityserojen vähentämisestä, toteavat tarkastajat.

EU on vuoden 2020 alkupuolelta lähtien toteuttanut monenlaisia toimia vastatakseen koronapandemian aiheuttamiin haasteisiin. Koheesiopolitiikan osuutena näissä toimissa oli nopea kolmivaiheinen toimenpide, jossa muutettiin ohjelmakauden 2014–2020 sääntöjä. Alle kahden kuukauden kuluttua siitä kun pandemia oli puhjennut Euroopassa, EU hyväksyi lainsäädäntötoimenpiteitä, joiden avulla tuotiin saataville vielä käyttämättömiä varoja. Toimenpiteet olivat koronaviruksen vaikutusten lieventämistä koskeva investointialoite (CRII) ja sen jatkotoimenpide (CRII+). Alle vuodessa EU hyväksyi koheesiota ja Euroopan alueita tukevan elpymisavun (REACT-EU-väline), joka on lyhyen ja keskipitkän aikavälin väline kriisin vahinkojen korjaamiseksi ja elpymisen käynnistämiseksi.

”EU:n reaktion ansiosta koheesiorahastojen oli helpompaa auttaa jäsenvaltioita selviytymään koronapandemian aiheuttamasta taloudellisesta ahdingosta. Tosin jotkin jo olemassa olleet haasteet saattoivat sittemmin pahentua”, toteaa tarkastusta johtanut Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen Iliana Ivanova. *”Meidän on joka tapauksessa vielä arvioitava hyvin huolellisesti, onko EU:n koheesiopolitiikka oikea budjettiväline kriisinhallintaan.”*

Lehdistötiedotteessa esitetään Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen keskeiset tiedot. Kertomus löytyy kokonaisuudessaan sivustolta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Molemmissa CRII-aloitteissa toteutettiin kohdennettuja mukautuksia eräisiin koheesiopolitiikan sääntöihin. Näin saatiin aikaan maksuvalmiutta, joustavuutta ja yksinkertaistusta. Lisäksi REACT-EU-välineestä saatiin käytettäväksi 50,4 miljardia euroa, jotka on tarkoitettu käyttämään maiden oman harkinnan mukaan hyvin lyhyessä ajassa, vuoden 2023 loppuun mennessä. Välineen määrärahoista yli puolet meni Espanjaan ja Italiaan. Määrärahoillaan REACT-EU on pystynyt tarjoamaan ns. siltarahoitusta vuosina 2021–2023, mutta tämä on osaltaan vaikuttanut siihen, että kauden 2021–2027 koheesiopolitiikan ohjelmien käynnistyminen on viivästynyt merkittävästi. Tarkastajat varoittavat myös, että samalla kun REACT-EU-väline lisää vaikeuksia, joita toistuvasti ilmenee pyrkimyksissä saada EU:n varat käytetyksi, lopputuloksena voi olla myös se, että saatavilla olevat varat käytetään suurella kiireellä ennen kauden loppua. Tarve saada rahalle vastinetta saattaa silloin jäädä huomiotta.

Varojen siirtoihin liittyvät suuremmat joustot johtivat huomattaviin varojen liikkeisiin: 31. joulukuuta 2021 mennessä siirrettiin 35 miljardia euroa. Tarkastajat havaitsivat, että rahoitusta siirrettiin investointialueiden välillä, jolloin pääasiallisia saajia olivat terveydenhuolto (lisäystä 80 prosenttia) ja yritystuki (lisäystä 16 prosenttia). Rahoitusta puolestaan menettivät tieto- ja viestintätekniikka, energia ja ympäristö, osallistaminen sekä tutkimus ja innovointi. Rahoitusta siirrettiin myös kehittyneemmille ja siirtymäalueille (lisäystä 1,8 miljardia euroa). Tarkastajat toteavat lisäksi, että vaikka REACT-EU-välineen kokonaismäärärahoista on määrää käyttää ilmastotavoitteisiin 25 prosenttia, on epätodennäköistä, että tavoite saavutetaan.

Koheesiopolitiikkaa on usein käytetty lyhyen aikavälin kriisinhallintavälineenä, ja jotkin tätä tarkoitusta varten tehdyt muutokset ovat jääneet pysyvästi osaksi koheesiopolitiikkaa. Kriisinhallintavälineenä käyttämisen pitkän aikavälin vaikutuksista ei kuitenkaan ole tehty virallisia arvioita, sanovat tarkastajat. Kauden 2021–2027 koheesiopolitiikassa sovelletaan uusia sääntöjä, jotka pitkälti perustuvat äskettäin käyttöön otettuihin joustoihin. Uusien sääntöjen ansiosta koheesiovaroja on helpompaa käyttää odottamattomien tapahtumien yhteydessä. Tarkastajat huomauttavat, että tästä aiheutuu riski: koheesiopolitiikan toistuva käyttö kriisinhallintavälineenä saattaa vaikuttaa toimintapolitiikan ensisijaiseen strategiseen tavoitteeseen eli pyrkimykseen vähentää Euroopan alueiden kehityseroja.

Taustatietoa

Koheesiopolitiikka on yksi EU:n talousarvion suurimmista politiikanaloista, ja sen määrärahat kaudella 2014–2020 olivat 355 miljardia euroa. Sen päätavoitteena on vahvistaa alueiden välistä taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta.

Eriyiskertomus 02/2023 *Koheesiopolitiikan sääntöjen mukauttaminen covid-19-pandemian vastatoimena – Varoja käytetään aiempaa joustavammin, mutta koheesiopolitiikan käyttöä kriisinhallintavälineenä on pohdittava* löytyy [Euroopan tilintarkastustuomioistuimen verkkosivustolta](#).

Ennen tätä tarkastusta tilintarkastustuomioistuin on julkaissut kolme muutakin asiakirjaa tältä alalta: kaksi lausuntoa, jotka koskevat [CRII+ -aloitetta](#) ja [REACT-EU-välinettä](#), sekä yhden katsauksen, jossa käsitellään [covid-19-kriisiin perustuvien EU:n talouspoliittisten toimien riskejä, haasteita ja mahdollisuuksia](#). Tarkastuksessa on hyödynnetty myös äskettäin julkaistua erityiskertomusta [koheesiopolitiikan tulosperusteisesta rahoituksesta](#) sekä niin ikään hiljattain julkaistua vertailevaa analyysia, joka koski [koheesiopolitiikan ja elpymis- ja palautumistukivälineen kautta myönnettävää EU:n rahoitusta](#).

Lehdistö – yhteydenotot

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen lehdistöpalvelu: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+352) 691 553 547